

An Stoc

Tomáir ó máille dá cup i n-eadar.

leabhar I. umh VI.

DEIREADH SAMRAIDH 7 LUĞNAS, 1918.

...da pişinn a luac.

Δη ΣΑΟΪΔΙ.

me1R1ceā.

Tá ré agaimn ó ughar-mait naé bfuil don páiréar nuairdeacta ar an nGearmáinn ná ar don pioḡact comitigeac eile dá leigean irteac i Státaí Meiriceá ac an páiréar nó an nuairdeact a toḡpócar ríagaltar Sárana leigean anonn cucu. Sin, mar dóig de, nuair atá pioḡacta móra na n-éorpa i n-árac a céile, as impear agur as acpánn, naé mbeir innrean ná minió an rḡeil as don cuir acu ac as an Sárana ac amám. Sé innrean an tSáranaig a cuirfear i ḡeil i r na páiréir tall, 7 iré a éluirfear muintir Meiriceá 7 ir vóca supb é a éreirfear a lán acu. Céat go leir bliadán ó foim, bí Státaí Meiriceá pá comairle 7 pá ar-o-éior as Sárana. Nuair ba móir leo-ran an t-á-r-o-éior a bí Sárana a baint vóib, agur an éreac a bí rí a vóanam ar a vóir, t'éirigeadar amac ma haḡair agur cuirfead ar pioḡact ar bun vóib féin. Méat-aigeadar pá céat le paróirfear 7 le hoi-maitfear, agur tá ríde oirfeat vóaim acu i r bí acu ran am a rabadar pá ríúir Sárana. Tá fuil Sárana cuir mait fóir i Meiriceá 7 tá rí ann leir na céatá bliadán. Deir ríat go n-aicnigean an fuil a céile, agur ní bréas naé móir an congnam atá muintir Meiriceá a tadarit do Sárana ra ḡeoḡad pá látar. Ir ḡeall le go bfuil Meiriceá pá ḡeilleat as Sárana aríir 7 ba móir an cumur don tSárana é rin a tadarit i ḡeair mar tús.

COSTAS.

Ní i ngn-*fior* dá féin a pinne an Sapanac
amlaíó, 7 ní i ngn-*fior* dá póca atá pé
as innean a r*g*éil. Tá na mílte 7 na
céadta míle 7 na milliúin punt dá gcaiteam
le b*ré*asa a r*ce*allao le muintir Meiriceá
7 le iad a r*g*aoú 7 n-*g*aió na Seapmáinne.
Tá na céadta fear dá n-*ioc* leir na r*g*éalta
b*ré*asada a cumao 7 a r*g*apao. Na daoine
ir ábalta i Sapan leir an gceirto rin, 7 tá
curo maíó acu ann, tá a n*ó*ú*re*act caíte
le n-a *ó*éanam. Tá buic móra 7 luét
air*g*to Sapan 7 buic móra 7 luét air*g*to
Meiriceá ar don inntinn go fóill fán gcoao.
Tá r*ia*ó ar don inntinn go mbu céim r*io*r
dóib féin 7 go mbu caílleamam dóib an
Seapmáinn a beir i *o*reire. Bí comairle
i b*re*ao acu ar an doimán 7 ní maíó leo
r*g*apao léi. Caíte r*ia*ó curo den air-
seao ful dá r*g*apa r*ia*ó léi.

STÉAL NA NÉIREANN.

Tá fáiteoir mór oipinn go mbeo a
leasán féin as an Sapanac ar gnota a
héireann freirim. Tá cuid maith éireannac
tall (1 Meiriceá) leir an ríéal rin a ceapá,
ac ní go maith atá fíor asann ce'n comairle
atá acu ann. Níl oipead ip tá as an
mbunad Sapanac, ar aon nóir. Ní raibadair
ráicé teann ar a scoimreacé ná ráicé
muingineac ar a oirip féin. Ní raib an
cúl toiric acu ná cumact an aipisio mar

bí aS an tpeam eile. Tá curó acu a bfuil a
 gcumann le Éirinn caillte acu. Tá tuill-
 eam acu a' faipeadh ar a mbuntáirte féin.
 Dearmad curó mór acu Éire 7 ní mó ná
 dílir a bíodair féin dá céile. Níor coitig-
 eadair an teangairt Saedilge. Sioc i a
 coinneodair le céile iad 7 a déanadh don
 náiríun amháin díob. D'fásadh an nór rin iad
 gan mórán comairle a beir acu. Tá curó ann
 éinnce atá dílir d'Éirinn ac b'féidir go
 bfuil an raogair a' dul iúste go leor leo,
 agus nac bfuil díir acu labairt amac.

S51u1RSe.

Duime ar bít eall a labrócar ar fón an
 Gearmáinnis ná a labrócar ar fón an cheit
 tá rsiúipre 7 pianór móir dá cup air. Bí
 pasairt ann amuis 7 Nevada—ar tír n.
 Póilanne bad-eaó ó cheart é, 7 labair pé
 i n-agaró Meiriceá a beit ra scozató. Seáro
 a rinne gramapais 7 na háite leir le ppió-
 eamlaet air .i. a falac le teapa, 7 clumac
 7 palacair a cup taob muig de rin. Bí
 Gearmáinneac boet ann a' labairt i n-
 agaró luicet an airgíó 7 a' leagan mitleám
 oíru sup iao a' tarrapais Meiriceá irteac
 ra scozató. Crocáó é gan coirne gan
 tuiáil. Tá oíoc-íoiú a' dul ar na rsiórta
 7 na céadóta ann. Níor éualamair don
 rsiúipre áitíro a beit dá cup ar Eipeannais
 ann ac amám go scaitpe ríao dul ran air,
 duime ar bít a éait ceitpe bliatona ra tír.
 Bí lusórad sup carcead dá míle acu ar
 fíairí New York pá feafam i n-agaró an
 cogadó, ac ní bfuairpeamair don bapamn ar
 an rseát rin.

ΒΡΕΑΣΑ.

Tá ré náidte sup fuire a pacar an fíora an
an bréas, ac má bíonn an bréas tamall
mar un torais ar an bpinne b'féidir go
nóanfad rí dochar móir. Níl fear ar bít
ir nimeanta a b'éar i n-agar d'ime ná an
t-amadán nó an pleirdce cnearda a cneir
fear an bréas agus a b'éarf arís uiréi
i nac bfuil de sup ná de piocamlact
ann an bréas a aitheactáil reat'ar an
pinne. Tis le' cuile cáimiléaride a beir
a' réirdeat paol i cneirde ré 'cuile puo a
b'éarf ar leir. agus an puo a'éarf ré
fém, mo léan! beir ré lán-cimnte sup i an
pinne i. Nuair atá an Sapanac a' glacad
oiréat trioblóide le bréasa a' cneab-
rSaoilead ir na réigiúim comhiteaca ní
uionsnad go nóanfad ré an puo céatna i
néirinn. Cuir ré bréas ar na héiréannais
san caint amam ar an Seapmáinnis. Fuair
ré daime pa tír iréig le áir a tabairt air
fheirim, cró sup beas acu atá ann anoir
a nóanfad é. Níl ré ac acar cupla
bliadán nó trí ó bí cloca i clábar dá
scateam le Sinn Féimóide, mar dóis de
supb iad a bí a' tarramnt acpamnt pa tír.
Ir bréas supb iad a fáidil an tír na deir
rim, agus tá 'cuile Saedest pá féir rim a
amhactáil dóib anoir. So deimh, ní
daime seanamla a bí dá scateam leo ac
mná raigóirí, clann raigóirí agus
luet órimnigte ceirteanna-samapais
baile móir. Siad iad a bí iocla le n-a
deanam i riad a fuair ól ar fon a deanta.

ΠΑ ΘΑΘΗΜΕ Α ΤΗΣ ΑΝ ΙΟΚΟΥΘΕΑΕΤ ΤΟΙΣ Γ Α
 ΤΗΣ ΑΝ Τ-ΟΙ ΤΟΙΣ ΒΙ ΠΑΙΤΕΙΟΡ ΟΡΤΙ ΡΕΜ Α
 ΘΕΑΝΑΜ Γ Β' ΡΕΙΤΩΡ Α ΔΥΘΑΡ ΔΕΥ.

τοῦ ἁγίου.

Na daoine boëta titecéillirde rin a bí a' deanamh an uile ní hiaid ba meara ac an muintir a tug an teagars dóib. Sin é an tógáil a fuair ríad. Buidar ameolac sa tuirgint. Dá mbead cuile dume i n-éirinn mar buidar rin ba maic an rgeal do Sárana é. Ní bead tite paisoirúirí uiréi. Racaioir amac sa gcozad di 7 époiofioir ar a pon ann ar nóir na madoira, agus dá mabuirge ann iad ba beas an éiric a tiubpaoir pi ionntu 7 dá loicéi ann iad b'fupupaoir léi coilaó ar a gchead. Ní pais mórán le caillead acu. Ní pais le caillead acu ac a gceann 7 cail a mbunáite é rin. Siad a cuirig le Sárana ar a cpauidóir sa pean-épaógal, i n-agaró Bón-apáite as Bátenló, agus cuile áit éile a pais pi i páinn—ríad a gnoéuir na catanna móra di. Ac na daoine deiréamla ní racaioir amac sa gcozad. Buidar ríad po-fócamilac 7 po-cómpóirteac. An cuir acu bí padrac do Sárana péin sa gcozad ní pais don fonn onéu dúl sa gcontubairé.

ԵՃԺՈՐ ԱՆ ԵՍ ՆՈՆ իմանալու

Δ	ῥῑνι	ῑΔῖῖΑῖ	Δῑ	ῖΑ
:	:	:	ῖῖῖ	:

B'i compad maiz tihim coir teallais acu
 7 pin e a paid de maiz di ionntu. B'fearr
 go mór di go mbeadh a b'pionóir ar an
 feadpán 7 gan don éo beir le cailleadh acu.
 An té a cuirfeadh feadhar ar na daoine bocta
 nó a d'áiríodh iad ba námair do Sapaná
 é. An té a b'fearr do gluim dóib 7 a
 léigfeadh an feandár dóib, feandár
 a mbunadh 7 a dtíne, déanfaidh pé an éireadh ar
 fad uirthi. Tá fíor as Sapaná cé hé a
 cana, agus tá fíor aici cé hé a námair.

BLADAR.

Bionn Sarana an-blaðarac le Éirinn
nuair a b'íor an raogal a' dul ina haíaró i
n-áiteacha eile. Bionn sí an maiteanac
úo na n-Éireannaig nuair nac mbíonn
mórán speama áici oíctu. Ní b'íonn
de vócar na v'anacáim ionntu annrín
ac mar beaó ríata páirtoí a b'íor a'
véanam bail o'áir uiréi anoir ásur ápír
ásur a' caoineacán áro ríaitte eile, san
fíor acu i gceart céaró a ceartuigear
uatu. Maíte rí úo na p'riópúnaca i
r'íaoilre rí raor iao má éagann cor ra
raogal go b'feilpeaó rín oi i b'féiróir nac
mbeaó pé i b'rao go v'iocepaó rín féim.
Má b'íonn rí i ráinn níl fíor céaró nac
v'iochpa rí v'Éirinn. Ac go péiróige
rín an saó ó n-a r'íopnac, ásur go v'ceaga
a neart. Féim oi páiríre rí oíctu ápír má
péadann. Sé an v'onar mur v'véana' na
n-Éireannaig cor i n-aíaró an éuir a imíre
léi nuair a g'eoibpar ríao ra tráinn i. Sé
an buiréacac céadna a véar oíctu.

AN DÁ DREAM.

Tá dá dream ina tír seo, dream acu a veip supb é leat na héireann a veit pá coróin Sárana 7 dream eile a veip nac é. I r' dóca go sgeirdeann sac don taobh acu an puo a veip riad féin. An céad dream acu i r' dóca go sgeapann riad go bfuil balaictail d'Éirinn a veit i bpaict le Sárana. Maidir le balaictail aipis, nil rin ann, apae tá Éire pá laicair a' tabairt fice milliún punt pa mbliadain do Sárana cap mar tá pá a págail uairi 7 ní gnótaí an ap. bit é rin. Tá a épuú rin le págail 7 nil aonduime pa tír nac bfuil dá aipeaictail. Veip an dream céadna puo eile .i. go bfuil díol le págail i Sárana ap eallac na héireann 7 sup móir an tigeaict irteac d'Éirinn é rin. Mar dóig de, sup ap maite le Éirinn tá an Sárana a' ceannaict beirdeac, caoraic, patai, ime 7 apbair na héireann, asur a' cup óir, nótaí punt, nó a luac ina n-ait. Tá ré náirde an puo nac scaitpe tú féin go scaitpe do comuipra é. Mur sgeannuigeat an Sárana an maip-feroil nó an bagán ó muintir na héireann geobairde díol i n-ait éigin oípu. Ní pacairde amuda.

COSANT NA HÉIREANN.

I r' deacair puo a áitiú ap dúine i n-agaio a cola. Má dúineann tú beapna aip forglóca ré beapna eile. Má cuipneann tú i n-áit do nac ap aipgeat Sárana tá Éire a' tigeaict puar deapra ré sup mnti atá muintir na héireann a' págail díol ap a sgeirdeallais, go rilpead dúine sup le spád-dia oípu tá an Sárana dá sgeannaict uacu asur a' tabairt reic díol ina n-ait. Nuair i r' leat do nac bfuil éipeaict annrin, deapra ré sup i Sárana atá a' coraint na héireann, 7 san i go mbead Éire alpuigte as píojaict éigin eile san aon acap—go bfuil cumaict na bpeap asur cablac as Sárana leip an námaio a comneal ap riudal. Mur mbead as dúine ac sárda patai deapra ré a coraint ap maite leip féin 7 ap uet na bpabaige a bead aige dá bapra. Dá nbeanao píojaict ap bit eile Éire a alpaio i r' dóca go nbeanao pá a coraint com maip i r' tá an Sárana dá deanam 7 nac mó an iocuigeaict a d'iaiprao pá ap a uet.

ALPAIREAICT.

Ní peapac rinn go bfuil aon oic as píojaict ap bit d'Éirinn ná aon díol as a leiteio Éire a alpaio ac Sárana amám. Níor péac aon píojaict comitigeac eile géillead na héireann a págail ó aipir na loclannac 7 tá rin tamall páda ó fom. Tá ré oet sgeat bliadain ó cuip Dúian Dóuma díbir oípu riud. D'fan riad ruaimneac ó fom. Sa pean-traozal díol saipisidís ann a' duit-earp a díol a' tpoio 7 a' coraint doime le spád do dia 7 le spád dá sgeannuipraim, ac i r' beag acu rin as imteact anoir. Pé ap bit é, i r' dóca go deapra Sárana Éire a coraint mar i r' ap fon an éip 7 ap fon na píojaicta beag atá fon uipri tpoio asur ní ap uet balaictala ap bit dí féin.

Níl píojaict de píojaicta móra an domain nac nbeapna a beag ná a móir d'alpaireact le n-a linn. Níl píojaict ná oileán acu ab alpaioa ná Sárana ná i r' mó a pinne éageoir ná leactrom ap aon píojaict dá riad fútu ná pinne Sárana ap Éirinn. An éageoir nac nbeapna na píojaicta úo pa pean-traozal ní deapraioir anoir i. Ní bead ré ap a sgeumar a deanam.

Má tá Sárana i ndon Éire a coraint cad cuige a bfuil pá as iapraio ap Éireannaica a díol amac a' tpoio ap a fon. Veip pá sup ap a fon féin fpeirín é. Má ap a fon féin a beap Éireannaig a' tpoio beir fíor acu cén uair i r' ceap díol corpuige 7 beir fíor acu cé tpoiofe riad. I r' as dúine féin i r' peap a fíor cé luigeann an díol ap.

EACTRA TOIR.

AISTRIU AS TEAN-TEANGAIO NA LOCLANNAC É SEO SIOS:

[An té léigfeap an rgeat seo feicpe ré an coramlaict atá i r' eactrai Toir 7 rgealta Manannán Muc Lip. Díol peact muca toir-teamla as Manannán asur bí a díol peola ap sac uile ceann acu leip an sgeat doonna uilig a cotú 7 a beactú go ceann acap páda d'aimp. Marbuigti 7 mnti go minic iad, 7 annrin ní díol ap Manannán ac na cnáma a caiteam i mainnreap 7 an lá dá r' sgeonn bead na muca beo plán aipit.]

Seo é túr an rgeat seo go riad an Dia bpeige Toir as tiomaint a cóirce lá nuair conaict ré botán ap taobh bótaip. Mar bí tuicim na hoirde ann 7 é i bpaio ó baile, fil ré go mbead ré com maip do an oirde a leigean taipir pa mbotán. D'ipitig ré ven cóirce a gabair dá leana-maint, 7 d'iaip ré loipcin na hoirde ap feap a tige. Tugad rin do 7 fáilte. Duail ré irteac, 7 san móran moille, pus ré ap na gabair, marbuig ré 7 d'peann ré iad 7 ba seap go riadap as píoiaict 7 balad bpeag as teact uacu ven temr. Nuair a díolap réir, glaoir Toir ap an bpeil-meapraio, ap a mnaoi, ap an mac Tialpi 7 an ingean Rorebí riude cun buip 7 blaiead ven fíor.

Tpéir an trúipéir, nuair a bí a peact nbeactam itte acu uilig, tappamg Toir cpaicni na ngabap beagan riap ón temr 7 d'opruig ré do glólaí an feilmeapraio na cnáma a caiteam ap na cpaicni. Rinnead amlaio. Ac comig Tialpi cnám do féin 7 rcpaio ní deapna ré go riad an cnám seapraio go dí an rinioir le rgeat do bí aige. Maidir lá n-a bapac riad dá riad ré na lá, d'ipitig Toir, cuip ap a cúro éadairge 7 nuair a bí luat a tige ap pa cpmim, tós ré a oípu ran aer, 7 beannuig ré cpaicni na ngabap. D'ipitig na gabair beo, plán ac amám go riad cor veipio bacac as ceann acu. Tug Toir seo pá deapra 7 nuair a tug i r' ap a bí an buile baimde. Deapre ré ap an bpeilmeapraio boet 7 i r' peapac, mmeanta an péacaint a tug ré do. Nuair a díol seap ap Toir dainnigeat ré a sgeim ap an oípu 7 cuipreao ré spainc ann féin go rilpea go riad a mailgeaca a teact anuap ap a rilid. An iongnad ap bit go riad paictéap a anama as tigeaict ap feap a tige le teann uat-dair 7 é lán-cimne go marbóeac péacaint eile dá pamail amac i r' amac é. Annrin, coruig Toir as áitiú supb é an feilmeapraio 7 luat an tige ba ciontaic leip an ngabap a lot mar nac nbeapnaio ap puo adubpaio leo 7 ap an adubap rin, ní pápóeac aon ceo Toir ac anam an feilmeapraio a beit aige.

Níor labair aon dúine dá riad pa peompa. Pá ceann rgeacte bis, tós peap a tige a ceann go mall paictéac 7 d'péac ré go fíor-truaigméileac ap Toir a dia uile-cúmaictac as impeio 7 as atcumgeap san díolaltap a deanam aip, asur seall ré a riad de maoin 7 díol-maiteap aige a bponnao ap Toir. Támis truaig móir as Toir do 7 maip ré do an cóir, ap conndap go pacat Tialpi asur Rorebí ap ap go baile na bpaic i n-éimig leip.

Dí go maip. An lá céadna, d'pág Toir asur a cuallaict plán as muintir an tige 7 tugad ap agair ap baile na bpaic. Ap an meadon lae, fpoiceadap calad-poit 7 cuadap ap díol lunge cap éipriac na mara móipe asur ní h-aipirteap a rgeata go táimigeap ap d'ipri aipit. Bí coill móir paipirig i n-aice leo, asur nil cup fíor ná innpeact rgeat ap áilleact na coille rin ná ap an oipeao págar cpaan a bí innti. I r' iomda acap a caiteadap innti as deanam iongantap dá sac a bpaicadap sup tuat an oirde oípu annrin. Dpeat-nuigeadap ap sac uile taobh as rilid go bpeicpíor apur éigin a bpeapraioir an

oirde a cup capu ann. Pá deipreao 7 pá díol puair Tialpi halla móir 7 bí díipre ap sac ceann de 7 iad com-leactan leip an halla é féin. Cuipreap fútu ann. Amac ran oirde d'apigeapap éipriac uatbapac talman. Éipriac an teac 7 an talam pá n-a sgeora 7 bí copann 7 gleo le clor móir-timceall oípu. D'ipitig Toir, glaoir ré ap a muintir an áit págail 7 as uil amac díol, tugadap pá deapra go riad peompa beag ap an láim éle ac bí leip oípu díol irteac ann.

Táimigeap amac ap an halla. Bí peap na luige ap an talam pómpu taobh muig—feap móra bí ann 7 é as rpannao go millteac. Dúipig ré, bpeactnuig ré oípu 7 baio-é an céad lá apam d'a páogal a riad eagla ap Toir peap a marbú le n-a oípu. D'fap-puig Toir de cé hamn ná plomneao a bí ap. D'fpeapap an feap móir sup tugad Sep mar ann ap. Ní call dom an éipre céadna a cup oípu, ap peirean, “mar tá fíor agam go pá-maip sup tú Toir Dia an neipre, ac mo cúinne, céapra a tug oípu mo láimne a goio?”

Sin ré amac a láim, tós ré a láimne 7 ap a feiceal, tug Toir ap an bpomnte sup pá láimne céadna a caiteadap an oirde 7 bíonann an peompa beag a bí ap a láim éle 7 opuog an láimne.

Dubairt Sep go mba maip leip a díol i n-éimig le Toir 7 a cuallaict asur tugad a ceao rin do. Annrin, cuip ré an lón ap paio i n-aon mála amám, épac ré leip ap a dípuim é 7 díolap as taipreao na mbóitpi san riú rgeat a leigean go riad díolap na hoirde ann. Labair Sep: “Tá mé

má díonn tú as ceannaic earrad atá dá bfuagairt sa stoc, abair gur sa stoc a conaict tú an fuagrad.

cuipreac, traocta de bapir aipioir an lae seo 7 ó tá págail cap cionn pá n-aip seo, paipa mipe annro go máioin 7 seo díol, a Toir, mála an lón asur bígí as réirdeac pómte díol dí féin.” Asur leip rin caic ré féin ap an talam 7 ba seap go riad ré na cpaicim puam 7 sac uile rpann uatbapac ap.

Bí an-ocap ap Toir 7 a muintir asur b'pava leo go riad an mála forpailte acu. Rinne Toir iapraict an rnaioim a forpailt ac níor éipig leip. Rinne ré iapraict eile ac—cú sup dí-éipreao é—rin é a riad de maip do ann. Níor péao a éinn finne an ceangal daingean a rgeaileao. Dúip ap an bpóigí aige. Sab riapra paipge é. D'apruig ré an t-oípu, tós ré oípu cionn. Sep é le cloigeann an cladaipe a rgeaileao, 7 buail ré a fean-buille ap. . . . Dúipig Sep, dam ré peapraio ap féin, 7 d'péac ré puar ap an sgeann. Amac dá ucug ré taipir, conaict ré Toir. Coruig ré as clampán: “Bí mé go páim in mo corlaio,” ap peirean, “nuair a tuat díol-leo ven trean-cpaan seo anuap oípu. . . . Ac céapra tá oípu? An amlaio nac bfuil do béil caite go fóill agao: tá ré cap am agao an leabao a tabairt oípu féin.” Cuair Toir asur a luat leanamna pá rgeat deapac eile ac le oipeao paictéap i r' bí oípu póm an sgeimigeac, deaman néall covatta a fuapreap an oirde rin.

(Tuillead le teact).

aine breactnac.

A CARA.

má táimigeann an stoc leat dean do díceall le n-a cur un cinn. ní péioir le luat an paipéir é comneal ar siudal san cabair ó na sgeairde i scúis na saeóilge.

sé an caoi is fearr cabrú linn: leat-córoin a cur cugaimn i ndíol ar an stoc go ceann blianna. innis sin do do cáirde.

Banríogán Áluinn.

Aon uair amháin bí banríogán ann. Sé an t-ann a bhí ann an "Banríogán Áluinn." Bí a lán paróidí, ói agus aigeas, aici, agus bí sí n-a cóimníde i gcairteán. Bí sí n-a mbéad reompa óir déanta aici m' an gcairteán nár bfeidh leir an mbár a teact go dtí i. Fuair sí reompa óir déanta, ac an céad oirde a cuairt sí a coirleat m' an reompa, táinig an bár go dtí i. Nuair a éonaic sí é, táinig eagla uirthi agus dúbairt sí.

"Cé tú féin?" Dúbairt an bár ainnim:

"I'm mife an bár."

Cé sup spánna é m'ámm a d'fear leat;

Ir tá an raogal mór cumactac

Faol gearrmaet agam i gearrta."

Tus sí faoi deara é teact níor goire d' agus dúbairt leir panaet amac. Dúbairt sí:

"Ir iomda dume dá phiaclaise lán-
pianca ma énamai,

San aipici (?), san biad, san reancup,
san árup.

Tabair leat iad rin atá in éagmuir plánte,
fás mife in do dhiaid agus déanfa tú an
córta."

An bár:

"Ní caiteamác liom."

An bann:

"Ir iomda dume boet reacránac, i
gearrta lán na móna,

Agus dume beas pánac san piginn ma
póca,

Tabair leat iad rin agus gearra tú do
fáit daome den tróit rin,

Fás mife in do dhiaid agus déanfa tú an
córta."

An bár:

"Ní caiteamác liom."

Má tá riad-ran, mar rin féin, níl don
baint agam d'óid,

Níl a gearrtae caite ar an raogal ro
fór.

Ní gearraim-pe ariam san mo cáirta
rpiobta,

An bann:

"Tabair dom ppár go bpóra mé m'in-
gean le fear ar mo mian."

An bár:

"Fás t'ingean mar tá sí, as caiteam
álae,

Agus an fear atá i ndán oi, gearra
sí é."

An bann:

"Tabair dom ppár go ceann uaire,
as dul tpi mo paróidín mar tá mé
buaiparta

Go ndéana mé aicpise i bpeacav an
uadair."

An bár:

Tus mé ppár duit le lán de bliadanta,
agus níor iarr tú spárta ó láim do
tisearna,

Caill tú ó tús ir tá do éail ar iarrad,

Anoir atá an dá tpiac nómat agus do
dhiaid.

Níl agam ac an t-ann gearra, ir ní

caiteamác liom é caiteam le dligeat

Do do tógaíl ó do éailre go bpiac san
pilleat aipir.

Ir cuma liom féin má tá tú buaiparta.

Acet buaiparta mé an t-óit in do batair
anuar opt."

Buail pé an t-óit uirthi agus rguab pé
leir i.

C. D.

an sean-teac.

A cuipreav ar bun i 1864.

Tae, Caife, flonta, uirge beata,
ar feadar

Leanaicáin,

an cearnos,

: i nsaillim.

Ealaída i nsaevils.

IV.

Microbe; pp. microbe; spm. mikrobe.

Ar an nspéigir do rinneat an focal reo-

"mikros" .i. beas, agus "bios" .i. bit. Ir é

focal do bion agam féin ar dtús .i. "Fpú-

oín," acé ir é mo meap anoir sup fearr

o'focal "bíteos" .i. bit beas. Bionn

"é" ar lap i gcanamaint lap-Connaet

nuair bion ré i lán focal agus ir féidip

"bíteos" do giorraicán go "beos" ar an

nór rin. D'fuarave com-focal do déanam

de a giorraicán mar rin.

Toxine (ón bpocal spéigire "toxon"

.i. boğa; "toxicon" .i. nim faigir). Nim

é reo gior beoga ra gcorp nó i bfeoil, 7

pl., atá as lobat. As rpiobat go

healadanta do dume, ní mór do eirip-

dealuğat do déanam ioir "nim" (m.p.—

strychnia, arsenic, 7 pl.) agus toxine.

Ní focal maré toxine óir níl don baint as a

bupmóir le boğa ná faigir. Cairgim

"bit-nim" ar n-a giorraicán go "bionn"

ó'f d'uite beoda ir cinn-triocair léiti.

Tá dá émeat d'ime ann .i. endotoxines a

bion i gcorp na beoge agus exo-toxines a

cuipreav sí amac ar a corp. Cairgim

"mbionn" mar amm ar endo-toxine (cp.—

méinn, ionéinn, ionatav, 7 pl.); agus

"eipbionn" ar exo-toxine (cp.—eipéigse

ó eip-éigse, 7 pl.).

Vaccine; pp. vaccin; spm. impstoff

.i. spaf-áddar .i. graft material. Ar an

bpocal lairne "vacca" .i. bó, don focal reo

agus ir é fáit do bí leir rin .i. go geacatav

fuil-meas a baintear ar buin nó laos ar a

bpuil bolgaic bó do cup ar éraiceann

rpiobta an dume le n-a éoraint ar bol-

gaig Dé. Vacine lymph atá mar amm ar

rin ra mbeapla agus ir é amm as gear-

mánaicav ar .i. Kuh-pocken-gifts .i. bó-

bolgaic-nim. San am fáit ir é nóir do

cleacatav .i. bpiacav do baint ar bol-

gaicav bolgaic Dé do cup ar éraiceann

rpiobta an dume, agus é plán, téimnte nac

oioeapav ar acé taom beas den bolgaic,

agus go gcorpocav rin ar an ngalar le n-a

beo é. Veipit inoculation ar rin (pp.

inoculation; spm. impfen .i. spaf-cup .i.

grafting). Tá an nóir rin ar n-a éorimeav

as an dligeat anoir de éionn go raib pé

ro-contaviteac agus ma leabair rin

ir amlar a gnietar úpav o'fuil-meas an

laos. Déapann "bó-bolgaic" mar amm

ar vaccination ón laos agus "fuil-meas"

ar calf vaccine lymph.

Ac tá vaccines ann anoir 7 níl baint beas

ná mór acu le buin agus dá bpiis rin, ní

féidip amm do cumpav ar "bó" do

éadav optu-ran. Ir é an éoi a ndéantar

na vaccines úo anoir .i. cuipreav na beoga

as fáir fá fear áitpav i ngoracán (.i. incuba-

tor) agus, ar mbeir fáirta agus bopita go

lionmar d'óid, marbuitgear le cuilleat

teapa iad. Nigteav agus éorimeav gear le

uirge agus comaviteav go cúpamác le

mionopacav iad. Anrim rcealltar beagán

den vaccine irteac fá éraiceann an dume

bpeoite le rpiacav ro-éraicav agus téig-

eann pé ra bpuil ar fuo an cuipr. Iteann

cuiprini bána na pola na beoga marba

agus ar bpiacav an blair d'óid, bpiocuitgear

rin na cuiprini cun tróva agus teang-

mála leir na beoga i puot ir go n-icav iad-

ran rpietir.

Amannata meitgear na beoga marba agus

cuipreav ar maor i n-uirge iad go dtí go

mbaintear na hinbimie arpu. Anrim

rgeatav an t-uirge le bpiagav na mbeos

do baint ar agus rcealltar an t-uirge

agus na hinbimie ann fá éraiceann an

dume bpeoite. Sin é an éoi a ndéantar

eicinnin (.i. tuberculin).

Ní móire sup fearr focal da gumpav

ná "beoglaic" mar saevils ar vaccine.

Nuair cuipreav beos nó bionn irteac fá

bpuil, éirgeann cumact na pola amac i n-a

hağav agus gnietar puav ar a dtugtar

"anti-bodies" a cuipreav an bionn ar

ceal. Veipim "fuit-cuipr" optu rin ac

an focal do giorraicán go "fpeacupr"

ar nóir na bpocal "fpeagna" ó "fuit-

gaire" agus "fpeacnaic" ó "fuit-

con-veic."

Gnietar úpav de reo le teigear do

deanam. Stealltar bionn na mbeos ir

cinn-triocair le galav irteac i gcorp

capav nó veitvíg eile. Gnietar fpea-

cupr i n-a éio pola. Baintear amac

curo dá fuil agus ar mbeir tagta oi,

rgeatav an fuil-meas ón bpoc-fuit agus

rcealltar an fuil-meas fá éraiceann an

dume bpeoite 7 puot ir go gcuipreann na

fpeacupr an bionn ar ceal. Veipreav anti-

toxine ar ran. Veipim "fuitbionn" ar.

Gnietar úpav de "fuitbionn" leir an

ngalar ar a dtugtar diphtheria do teigear.

(Leapav de reo).

seagán p. mac énrí.

Gobán Saor.

Nuair a bí Gobán Saor in' fear ós ní

raib de flige beata aige ac as oibpú

go cpuav ó marom go n-oirde le nac

raib morán blac ar a éio oibpe.

Trac amám bí pé as obair éioir i gConnae

an Cláir agus d'ibip uactaván na h oibpe

é mar geall ar a loctav. Buail Gobán

an bótar agus tus pé agav ar saillim.

Capav bpiacav do ar an mbótar agus

o'fapav de cá raib pé dul? Ir

cormail go raib aicne as an bpeav naomta

reo ar.

"Táim as dul go saillim," arpa Gobán,

"mar d'ibip an muimtip éioir me."

"Ce'n fáit?" arpa an bpiacav.

"Ní raib mó éio oibpe caiteamác

leo agus bfeidip go mbeir fáilte as

fear eicint eile róm."

"Seo capav agus rpiéal duit agus

iompav ar do éioir go dtí an obair aipit ac

ná bion fáitvior opt, má bionn ní b'vior

don maré in na gearra," arpa an bpiacav.

Cuav Gobán ar aip agus go d'ipeac bí

muimtip na h-oibpe dul as a ndumear.

O'iaip pé obair ar an gceannopitac

agus pé an éoi ar éioir pé rin as magav

paor. Ar veipreav, nuair cupr pé fearv

ar an bpeav uapal rin dúbairt pé, "ma

bionn cat agus dá iapball déanta ar an

geioic móir rin agus é tuar. ar bap an

éairleam agav nuair a beav mo fáit ite

agam beapra mé obair duit." Suir Gobán

rpor tamall as rmaoineav. Ar veipreav

pus pé ar a éapav agus a rpiéal, buail

pé buille ar an geioic agus ar an mómeav

duit an éloc ar a éile agus pasav an

"cat 7 dá iapball ar opt comav an trapor.

Buail pé buille beas eile ar geat agus ir

riúv ruar i go bap an éairleam. Bí

longantav ar gac dume agus bí ruim mór

i ngobán annrim. Bí pé ann sup éioeuvig-

evav an obair agus ó fom amac nó go bpuar

pé bap bavle an paor ab fearv i n'éipinn é.

Sin rgeal a d'innir fear ar Conamara

dom an lá éeana nuair bí mé as eannit

leir paor paor-éioice maré tá ran áit reo.

seán ó doctarav.

Rí na n-éan.

Bí na n-éanaca uilg lá as pocpú na

cuipre cé beav 'na pí. go leop a bí le

páv as gac ceann acu agus b'ápv é glór

an ppeacám. Socpuitgear ar veipreav ar

an gceann ab aipve a gabav ran rpiet

supv é a beiv 'na pí ar an gcuio eile. Bí an

opeoillín as dul éapit agus ruar leir ar

ópuim an iolav móir. Anrim éioir

riav as dul ruar ran rpiet agus nuair a

bí gac ceann cuipreac buv-é an t-iolav

ab aipve. Cupr pé beic ar agus dúbairt,

"ir mife ir aipve, beav in mo pí opav níor

mo." "Ní tú," arpa an opeoillín as

leimniú ruar de ópuim an n-iolav agus a

dul ruar tamall maré eile. "Ir mife an

pí, níl don ceann agav i ndon a teact i

ngar dom." Rinneav pí annrim de agus

ó fom anuar glavvteav "pí na n-éan"

ar.

S. Ó D.

Ó cloicbheartaigh 7 a comh.

36 SRÁID NA SIOPAÍ, 1 NGAILLIM.

An t-eacóir ír fearr le h-aghaid eapraíde
iarrann, ríolta, 7 tioran tige do ceannacht

— Má teartaigeann —
AN FEOL IS FEARR

uait 7 a fágáil ar a luac, nó má teartaigeann
dagán, picíní, muic-feoil nó bhrádaín ina fearúir
uait, téipis as

SEÁN Ó GAILLÓBHAIN,

Poinglonca Dáim Éirinn,

1 NGAILLIM.

Ar a cúro talman féin nó ina cúro ríoból a
beirtear, tógtear 7 reamhuigtear 'cuile beir-
tead, mar 7 caora 7 uan dá mairbhigean ré.

Prionriar mac Conmara

7 a comhuct.

Díoltóir 7 Rescadóir

Tae, Pionta 7 Deata.

1 NGAILLIM.

ní tís le doimne a ríad nac bfuil eapraíde
— uitéarac 50 leor annreo.

Már mian leat ROTAR
maic a ceannacht, nó már
mian leat veir a cup
ar an gceann atá agat,
téipis 50

S MAC AN BÁIRO,

AN DEARNÓS,

1 NGAILLIM.

FEAC!

Bí cinnte 7 téipis irteac 50
bpeice tú a bfuil de : : :

ÉADAC le h-aghaid an tSamraí

Le díol 50 han-tráor as

TOMÁR mac Suibne,

1 NGAILLIM.

T. Díolúim 7 a Clann Mac,
Luac Díolta Seor.

S. Díolúim a cup an t-eacóir po ar
bun 1750, 7 cuipéar ar éilín na
ngaban buirce i mbaile áta Cliaé
1784 é. Luac véanta páinne an
clavaig. Sgeal an páinne le
fágáil i naíre.

T. Díolúim 7 a Clann Mac, i Spáirí Liam, 1 NGAILLIM.

TOMÁR Ó CAČAIN, Lón-Ceannairde,

SRÁID NA SIOPAÍ,

— 1 NGAILLIM. —

Díad, Tae, 7 Pion ar feabap.

TEAC NA H-OLLA

SRÁID NA SIOPAÍ,

1 NGAILLIM.

Cuiris le véantur na : Cultai ó 50/-
nheineann 7 rábail airgead. 50 vcl 80/-

Ceannuis éadac ar bit teartaigeap uait
as tís . . .

TOMÁIR UÍ ČAČAIL,

1 NGAILLIM.

Áit a bfuige tú luac do cúro a'píro.

AN HALLA LEIGIS.

Spáirí Seata Liam 7 Spáirí Doimnic,
na Gailtime.

Sac leigear ar feabap 7 ar gloine.

Sean Ó Paoláin, L.P.S.I., Poiticeir

AN RGEAL DEIRID

a rípiob

miceál ó máille

("Diarmuid Donn")

naoi ngábad an gíolla dúid

le fágáil ó

COMLUCT OIDEACAIS NA

héineann,

89 Spáirí Táibor,

Dáile áta Cliaé.

Dá sgilling (glan) a luac.

Duine ar bit a teartaigeann "An Stoc"
uair, nó ar maic leir fuagrad a cup ann,
ríplobad ré as an mbairteoir .i.

AN T-ÁTAIR Ó CEALLAIG,

Spáirí Doimnic, a 23,

1 NGAILLIM.

Črío an bpoirca - - 2/6 ra mbliadain

" " " - - 1/3 ra leicbliadain.

Mairir le sac áobap ríplobda a teirdeap
ra bpaipéar cuipceap ríeala as

TOMÁS Ó MÁILLE,

Coláirce na hIolrigoile,

1 NGAILLIM.

AN STOC.

LUĜNAS, 1918.

AN FEIR.

Bí feir Saedilge i nGailim tuairim
ir mí ó fom. Ní raib oipead Saed-
ilge innti ir bí púit léi. Bí reipian ceac-
páinnac ar ríubal ra gcuipce taob tall ven
bócar an trác céadna. Ir mó an Saedilg 7
na Saedilgeoirí a bí ra gcuipce ná bí as an
an bfeir. Le h-aghaid na nSaedilgeoirí a
cuipcead an feir ar bun. Siad a fuair an
cuipcead agus níor táimigeadar irteac.

Sé an caoi a bfuil an rígeal, níl na Saedil-
geoirí a' cup don truíim ra nSaedilg. An
púo atá páirpings as duine ní cuipceann pé
ruim ann. An té a bfuil airgead páirpings
aige ní cuipceann pé oipead ruime ann leir
an té nac bfuil. Ac bu maic leir púimnt de
a fágáil as an duine a čiocead na díaró.
Ir iondramail nac bpaigceap airgead san
tríoblóir. An duine ir mó a bfuil Saed-
ilg aige fuair pé san tríoblóir ar bit i.
Tá pé dá tabairt leir nuair atá pé as
imteacé san i a fágáil as doimneac. Ní
faca pé mópán dá maiceap apiam. Ní
fíor aige cé'n maic atá ina comneal ar bun.
Ní léar do gupb é péim 7 a muintir 7 a
doime a láirpíeacáim ra agus a dains-
neacáim ra pa čip. Níl fíor aige gupb iad

a muintir péim a doimnis ar bun i ra paogal
a caitead. Ní cuimnigean pé nac i a
mbeannacé a beapap a clann do má
o'pás pé san Saedilg iad. Ir duine san
cuipcead an Saedilgeoirí 50 minic. Tá pé
a' cup ar dá duine péim san don fíor a beir
aige air. San cuimnís air a gnuir péim.
Labruigean pé beapla leir an aor ós
má fíeacáim pé. Má cuipceann tú ceirp air
paol adéapra pé: "Ó! beir neap Saed-
ilge acu ra ac 50 n-éirpige raio ruar."
Deamán ríuib. Ní beir acu ac an púo a
čioirpéar raio. Deapra duine eile leat,
"Ó! tá raio dá pógúim ar an rígeal."
Níl gupb acu a' pógúim ar an rígeal mur
labruigce raio ra mbaile i. Níl as an
máigirčip ac leat-uair pa ló le n-a múnac
dóib. Ní čis leir 'cuile púit a múnac
dóib i n-imteacé leat-uair. Ní beir
raio i n'oon na púla Saedilge a labairt
mur gcuipce raio ra mbaile iad 7 mur
gcuipce raio a beir dá labairt ann. Ní
beir raio i n'oon an Saedilg a leigead i
gceap ar na leabpa. Beir an trean-
muintir a' fágáil luicé ar Saedilg na
leabap nuair ir o'pú péim atá an loct. Mur
mbi pé de pač ar an aor ós péim an Saedilg
a baint apá o'pan raio san Saedilg.

Na doime a čagap i bpač ar čóir na
Saedilge raio a bfuil meap acu uirčip. Agur
ir acu beap ra. Na doime a bfuil ra čeana
acu ní don meap acu uirčip 7 tá raio dá
leigean uacu. Nuair a fágap raio cuipcead
čigeacé irteac 7 páirp a člacad léi, ní
don áirp as cúro móir acu ar an gcuipcead
raio. Tá pé páirpce an té nac nglacann
cuipcead 50 čigeann pé a' fíeacáim. Tá
púit agam nac é raio fíeapacé as na Saedil-
geoirí é agur nuair a čioceap raio nac
mbeir pé po-mall acu.

Oileán Šarumna

'Se oileán Šarumna an ceann ir mo de
na hoileánaib a cuip Oia i gcuin na Gail-
time, i n-aice leir an talam ó čuair. Tá
črío hoileám eile roir é péim agur an čip
móir ac tá o'púirčip dá n'greamú dá
čeile. Níl pé mópán acap ó vémeac na
o'púirčip reo agur ir púipce fíeacéil gupb
acpáinnac eirčpéacé an trípige a bí as
muintir na n-oileán poime raio as iarrap
eallac a čuip un bealaig nó eapraio a
čabairt irteac map čairčpéad raio a
véanam le báro. Tá Šarumna čimčeall
ceirpce mīle ar pač agur dá ceann 50
leir ar leicčead. Ir beag nac bfuil dá
čéao 50 leir teac air. Tá na čigce uirčip
véanta čoir an člavaič agur i gceap-
člár an oileám ní don teac. 'Sé'n
t-áobap a bfuil raio map reo, map ir
cormail gup iarrapraí a bí 'pan trean-
tréib agur 50 n'véapmácap čigce i n'gar
don bpaigce. Fíeipim, pé an leapú a
cuipceap ar an talam feamunn agur
čabairčpéac, agur 50 čiallmáir pačpúig-
eacáim an talam ba gupce dóib.

Ir cormail i n-aor na leic'oirpce gup
imčig an oirčip ón gcuir eile o'čipim
na bliadanta raio raio ar fág raio čiočap
Conamara, agur nuair a bí raio as imteacé
gup ríeapóir raio an méro a bí púit agur čuig
léití amac an talam. Tá corm-čioč ven
éibear čéadna map tá annpo le fágáil
i n-áramn; naoi mīle ón mbail ir gupce
ven čip-móir. Čairčpéacáim raio gup ar
an taob reo a čuair raio ann map čioč
áoil atá an taob ó beap 7 i n-áramn péim.
Ir cinnte gup irteac i meap na n-oirpce
a čuair raio, pé raio, map gceirčpéamúro
gupb iad na pačaič a čair le čéile iad
pač ó. Agur tá Šarumna čom čanurč
le áit ar bit i gcuir an čuam agur map
véapra tá 50 leor ve čonablač na čuimne
nočpúigce ann .i. na čappapreacá. O'fíap-
púig čupapraide éisim trác cé raio čigce
lučta an oileám. Dúbrad leir 50 raio
gceacáim acu anoir čall ar leicčean an
čnuic ac nac pačapraide véanta. Ir cinnte
50 bfuil áobap 50 leor čigce ann.

1 láir an oileám ta bogac agur an čuio
ir mo de san beir čomam Níl fíeacé

raibíuipí ar Cairín Dub, tarraingeadair téad ón scarr agus ceangluigeadair an bacac don éann. Fágáid annsin é le maectnam ar an "raoşal corrac," agus le n-a paropeada a ráo.

Ar maidin lá'n na bárac nuair bi mac pheadairín leirip Meap as tuit ar donac an Spriéil conaic ré an tuit fuaite, caitte ceangailte don éann. Sgaol ré é. agus ir ar iugín ar éigin bi Cairín Dub i npon riubail abailte le ocpas agus le fuact, agus le buairpead mntinne. Ón lá rin amac, níor labair ré rmit ar a beal ar "pripail."

Mac párim máipe 7 Mac Seám Dám a focruiş an cairín ar Cairín Dub. D'ia na raibíuipí iad a şab é, agus fuairpeadair na cultaca ó raibíuipí Sapanaca a bi ar a oicead nuair bi cur den arim Sapanac i Maş-Coille. Tá an raoşal ruaimneac so leor i leirip Péic ó rom.

maş.

Saoşal pñiurúin.

D'féadpáim a beir a' cur ríor agus a' feandur ar Cairleán a' Dárraig so ceann feadtmáine. An tñiomad maidin dár padar annsin, cur puo eicin in mo ceann feadaint amac tñio an bñumneóig in a bi pad m'amairc pan mballa ruar uaim. Cuirear an boipoin agus an pñólin or cionn a céile, fearar opcu, agus deapcar amac. Mo fúili níor éreidear ar tñur! Tugar rúil-feadaint ar an mballa mar faoilear sup rmal eicin a támis opm. Bñeathuigear arir. Conaicear an puo ceannam céadna. Deapcar níor spinne. Níorú aipins, ná bñionglóir ná meapbail a bi opm. Or mo comair amac pan scórán san épioc (nó pan "bñinne" mar tñugamur air) an diair rini bi ruar le tñi feara déas agus fide, as tuit tñit timceall pan scórán údaig san torac san deirpead. Luat aiteannar dom ar pad b'eac iad. Fir ar don ceirio liom fém cur acu. Fir ar caitear laeteannta spneannmápa leó tñac den traogal. Annsin a biotar in don rguaroin amám, san rmit, san rmeais ar mac mácar acu. Bi acar aipio rñi şac beir acu, timceall tñi coirceimeada. Da gearr sup bñir an foigro ar dume acu, buacail óş a raib şruas fada dúb as teact anuar so şuaili air. Ceapfa sup ceann filead é le feadaint air. Siubal oipeac luat-tapa aige, agus coramlact fíadám air. Bi fear bun-ireall poime amac agus fil ré focal nó dó labairt leir or ireall nuair a támis şrás ó fear na n-eórpac, a' cur i n-íul dó panact riar, agus rşarad ó na céile an beir den badta rin—şio go bñeicinn iad as iarpaid a beir i nñiar a céile şac lá uair rin amac fad 'r biot pan áit rin. Bi beir eile pan bñiurpín agus mipe nac leigti leir an şcuro eile de na pñiurpínas agus da mñic mé as rmaomead cén fát. An tñadnóna áipio reo ar éirge liom mo cáirpe feicéil taob amuis, biot 'mo fúirde im mo éró, nuair reo irteac fear na n-eórpac de rşiotán, agus d'ampluig comarcta beas a bñin a caiteam i şcába mo cota le fada poime rin, agus dubairt liom so tñiurpín leir é, nó go mbéim as fágáil na háite. Suantán na tñi nñac a bi ann, agus éreidim go raib faicéir air go bñeicéad na fir eile (şio náir leigead le céile apiam rin) d'caiteam mé nó bñeirip sup rşac a bi air go bñeicéad na raibíuipí bi taob amuis é, bi 'rñi teact don áit. Cuatar go raib or cionn mñle acu dár bñair tñit timceall an pñiurpín. Dñonn an d' bñeirip ann mar dubairt an fear pad ó. Cá bñiur d' bñeicéir agam an comarcta rin nac mbéad rin com dona beir taob irşig 'cuile opolac le beir taob amuis? Níl 'fior cia bñiur an contubairt! Cébir cén fát bi aige

leir tñis ré leir fá mór-deirip an mór-conntubairt rin: agus ni bñuiginn ar air é ac oipead, nuair a biot as fágáil na háite marac sup caitear cannt agus am d'á iarpaid.

Níl lá nac tñagad dume nó beir de bñeac opaim, agus d'féadpá ráo so raib mñuigín mait agam ann ra deirpead. Don lá amám, támis fear na n-eórpac irteac in mo éró fá mór-feirş, d'á ráo liom go raib an tñi ar pat na cúmacta ar pad. "Ar an d'ó a éioş ar maidin mñiu (rin pan oirde) bi m' obair tuar i tñeac na ngealt ar tñiur pluideanna d'aoib," aipir ré, "agus cé'p cá' dom é, marac go raib m'aircip i n-áirge." Bi fñiur agam go raib an fearş a' teact. "An tñi ar deapş-larad le mñ-dilreac" aipirpead ré as dñnad an dñpup 'na diair. Leir an fñinne a ráo iongnad mór a bi opm náir comñigeac i tñeac na ngealt é. Ir iomda dume bi pan áit céadna nac raib a leir oipead cutaig ná raobacan céile air.

Caitear beir lá i şcairleán a' Dárraig. Ir mór a lán ir fñeirip a ráo fá'n áit rin, agus go mór-mór an-eólarde mar rinne Oirde Dñaraoim an II lá de Dealtame, timceall leat-uair tar éir an haon déas mñirpealú timceall éirş feara déas ir fide agam cñn an rñáirpín, agus ceatpar raibíuipí as cúm-dac şac fear, agus ni háirpítear ar n-eactpai nó sup rñioidemair baile áca Cuat. 'Reir poimnt mñille a dñanam as an şcloideleatán, leigead 'un rñubail aipir rin, agus bñe acéad áit eile ar deannuigeamair fá fñeopur aige ná Coláirpe na tñionóirde. Ni raib coramlact beir ná deactaig ar an áit céadna, agus ni luşá ná go mait do tñitş reo le cur agam, mar biomar in ar tñpogşad le tamall mait poime reo. Fágad tñi huairpe i n-ar feapam annsin rin, agus rinne cur dár mbuacaili tñagair ar an şcém a bi tñillte acu. Má rinne ocpas, dñogbail cñolata, tñipre, agus pad fñeapóirge dñinn é, níl amñear nac, raib céim raocpuişce as şac fear d'á raib i láair. Ni facamair doime de na buic mñia leir an méir reo cur i n-íul dñiur, agus d'ia na céad céimeanna fuairpeamair ná na "céimeanna fada tñoma" so tñi beapairc Richmond. Dñeacdar an áit rin amac áipio-tñat-nóna, agus ar ngoile i şcúil ar nglaise agam. Biomar an lá rin ar pad agus ón cúis an lá poime rin i n-ar tñpogşad. Nuair a fñioidemair an áit rin ni call dom a ráo ná sup carad cáirpe opaim annsin ó cúis áipio na hñeieann, do poimn an şpneim deirp a bi acu linn. Cuireadair fearad na fñioidemair fáilte poimain on iarpas, agus şio go raib an diair, agus şleap cñolata, agus rñubail eile go han-dona, na diair rin da mór an şar a beir i meapş fean-carad agus şac dume agus a rşéal fém aige. D'feapir an tñiur ná 'n t-uaisneap, şio nac raib don tñiur eapainne, agus ni beir 'fior agad i şcearp rin nó go tñeir tú i bñiurpín. D'á bñiurşa de na bñiurşai rin a tñuţai do na mardai pan fean-traogal, nuair a biot diair fñiurpínş, agus ceirpe unñra feóil-mñilte d'fagamur ar şac pñonn, fad ir biot-ra annsin, in-émpéact le buicéad lán de té (nó a ann i şcead tñit-re), a raib cead agad a ól ar pad d'á tñeopuişcead é, mar ni raib don tñiurteac agad le n-a cur ann, ar an mbuicéad, agus puo eile, ni raib ré tar mñlad beirte an tae céadna, agus d'á bñiş rin ni padad doime 'na bñiur opt. Ni padar i bñad ann, ac ó Dñaraoim go maidin d'á luain nuair a tñuţad or comair na "cñirte" mé. Cñirte i şcead tñit-ré! Dñeapamur an t-ann rin uipci mar ir é an focal ir feapir é a bñiur cleacta agam air é cñiurteail şac lá.

colm ó şaora.

Antoine mac Conmara.

(Amán a punne Seán Mac Conmara d'á mac.—Párraig a bñica, Dñmleann, a tñis rñiur dñinn é.)

I.

Tá Sgoit Imliş i n-ínnirde ó punne ri an t-ár,
Tá do mñitip as cñinní opt de oirde ir de lá;
Ni raib cñimpiú ar t-mñtleact a' şabail an báir,
Ac fuaimneap so bñagá t-mñinn i bñiurpín na nşpáir.

II.

Fuairpear cuairpş a d'fag buadarta mé i şcaiteam mo raoşail
Sup fuadairgead ó tuair tú de Cappaig mñic doia.
Bi an uair ann as ar fuaspaigead tñit flaitir na naom,
Ac d'á ngluairteá fátac luat beirteá rñán i şcálad i tñiur.

III.

Sé mo léan şear náir éas mé pul d'á bñaca mé an t-ár;
An ceatpar i n-émpéact as iarpaid poillie ar tñiur;
Cail mé mo paedapic 7 mo léan şear tá mo mñineac ar láir,
Agus arir go lá an tñiurde ni éileóca mé eangac ná báir.

IV.

Sé fñiurş Tom Seám a d'fagair mipe şan mac;
Ni feirpead go bñac ar tñiurş ná ar tuile tú as teact,
Sé mo éreac ir mo éráo bi do báir as imteact ra bñeact
Ni fñiurş go bñac agus d'fagair rin mipe faoi leap.

V.

A Antoine, nac biot tú nac şclumeann mo şlaor?
Agus mé as opcu tñi mo cñolad beir leat inpa tñinn;
Fir an doimain 7 fágaim poşam opcu so tñiurpinn rñán tú i tñiur,
Ac táim tñipreac 7 ni fágaim cñolad agus tá tñiur de mo tñiur.

VI.

Mo mallact-ra fém do mñac tñeil a punne an báir
Náir áipir dom fém go raib an t-éas ma cñolad ra şclár;
Ni leigşinn tú fém d'á şaobair ar tuile nó ar tñiurş,
Ac ré mo léan şear şup éas tú ar éalad Ruad 'n áit.

VII.

Nac tñuag mé ar bñio cuan 7 şan mo éap-aro le şlaorac,
Buille şualann ni buairpí dom go deirpead mo raoşail;
Cail mé an cñuanaide ba fuaimnişe dár cñiurpín tú apiam,
Agus tá an buairpead do, mo fñiur-cuairpí 7 ni mñirpe mé mñi.

Rugad Seán Mac Conmara ar an tñalám Bán (?) ó tuair den Caoláirpe i şconnoac mñiurş eo. Tá ré beagán or cñinn leirdeac bliadain ó cailteac é. Bi ré tñuam'ir éirş bliadna 7 ceirpe fñiur d'aoir. Rinne ré cur mait amán. Tá ré páirte şup é reo an céad ceann a cum ré.

TADAIR ORÓU DÑINN AN STOC A CUR ŞAC MÍ AS ŞAEÓILGEOR EIGM I ŞCEANNÉAR ŞAEDEALAC.

EACHTA.

TOMÁS BREATHNAC, SAOLA A

D'AITHRIS.

Ói mé lá fadó 7 d'imicis mé ríor go Cúige Ulaí ar éiríamp. Táimic ré veiréan-nac oim 7 ní raib don lóirín i n-áice liom. Ói mé as iméacé liom ar ríubal na hoirdeé nó go bface mé solup beas i bface uaim. Rinne mé go tici an solup. Táimic mé irceac ra mbóicis. Ói teme breas ann 7 cailleac 7 amadán. D'farruig mé an bfacearoir ircis go maidm mé. Dubairt ríad liom go bfacead. Suró mé ríor cor na temeac. Ní fada sup airis mé an corann a' tigeacé as beirt bódac lúe láirir 7 buidís breas goirde acu. Táimic-eacdar irceac 7 marbuiséadair i. asur d'farruadair oim péim dul dá coinnéal uóib 7 iad dá feannad. Cuiread ríor pota ói a' bhuic 7 d'iteamar ar ráit. Cuair an beirt ós ríar ra reompa a corlaí. Socruigead leabairí dom-ra 7 don amadán ar d'oir an treompa. Cuiread an t-amadán le balla 7 mipe ar colb. Níor táimic don néall corlaí oim-ra—bí faic-cíor oim. Nuair a fil na ríir óga go raib mé in mo corlaí: "Éirígeamuir anoir arpa ceann acu 7 marbuiséamuir é." "Tabair leat an bloc," arpan ceann eile, "asur leas as ceann na leabta é. Tairneóca tupa a ceann amac 7 leasra tú ar an mbloc é, 7 tairneóca mipe an tuas 7 bairpe mé an ceann de." Nuair a cuaila mé péim an éimic dá rá, d'éirig mé 7 cuair mé ríor an t-amadán 7 an balla 7 cuir mé anuair ar colb é. D'éirig an beirt fear ós 7 leas ceann acu an bloc ar colb na leabta. Rug ré ar ceann ar an amadán 7 leas ré ar an mbloc é. Seair an ceann eile an ceann de leir an tuas 7 fil ríad sup mipe a bi marb. Amac leabta 7 an t-amadán acu dá cur, 7 nuair a fuair mipe baluige amac iad, d'éirig mé 7 tug mé mo cuir éadairge liom faoi m'arfaill 7 éicé mé liom. D'éirig an cailleac amac mo viaró, 7 gáir rí sup é an t-amadán a bi marb, 7 sup imicis mé péim. Ói madaí mór acu 7 glaoir ríad ar an madaí 7 ríad iad péim 7 an madaí mo viaró. Ói an madaí as iméacé i gcomnuirde ar mo balad 7 iad-ran a' ríit ina viaró, go dtáimic mé go portac mór móna a raib bpuac mór aró ann. Seair mé dá péarra amac ón mbpuac 7 cuair mé de léim amac ra bportac. Cuair mé i bpoil uirge go tici mo dá ríil. Cinn ar an madaí mo balad a fásail ón áit ar éirig mé ra léim.

D'éigean uóib-ran fílleac abailte 7 geal an lá. Cuir mé oim mo cuir éadairge 7 gluar mé irceac go baile mór slizis. D'innir mé do lánamam an tige sac ir ar fad mé éirí i scaiteam na hoirdeé. Tug ríad mo bpuarfa dom le n' íde, 7 spead mé liom a' déanam mo bealaig abailte. Nuair a bi mé a' gabáil anoir éirí déal áta na lúib, bi diongamac déal áta na lúib ircis ar a cuir feilm a' ríadac. D'éirig ríonnac ar com raicnige ón gcú. Ní fada a cuair an ríonnac nuair a pus ré coileán. Rug an cú coileán. Lean coileán an cú coileán a' ríonnacis. Níor fada don ríonnac go pus ré coileán eile. Rug a cú coileán eile. Lean coileán an cú coileán an ríonnacis. Rug an ríonnac ceirpe coileán 7 pus an cú ceirpe coileán 7 lean ceirpe coileán an cú ceirpe coileán an ríonnacis 7 lean an ríonnac. Leicéir de ríadac níor factar aríam i n-éirínn asur bí ríor na hoic gcoileán 7 an ríonnac 7 an ríonnac. Le méir na rípaí, lean mé don ríadac. asur níor airis mé aríam go dtáimic an oirde oim. Ní

raib teac ná éirí i bpuirgeacé na mílte dom, 7 ní raib ríor asam cé raicáim. Táimic duine uaral ríom ar an mbóicir, 7 ní raib faoi n-a capall ac tici cora. Dubairt ré liom go dtuairgead ré péim lóirín na hoirdeé go maidm dom 7 cuair mé leir 7 cé beac ann ac ríonnbeara. Tug ré lóirín na hoirdeé go maidm dom ra mbpuirgin. Táimic ré liom lá ar n-a báireac sup fás ré i mdaile an Róba mé le n-a capall. Cuair ríad-ran an t-áta 7 mipe an cloicán, bátaí iad-ran 7 táimic mipe.

An madoi' alla an rion-nac 7 an zeirri-fíad.

An madoi' alla 7 an rionnac 7 an zeirri-fíad a buail compáacé ar a céile. Ói ré ceapairge eacoiru annrín polácar ar bit a zeobrad ceacéar acu a pomnt leir an zeirri-eile. D'oirar maidm lae annrín as dul le goir ar éad mungé i n-áit a dtugann ríad Dubacéa air. Conaic ríad corri-ríneacós cailte ar culán ra mung. "Cia hagáim," adubairt an madoi' alla, "a raicár ma comne ríad. An raicá-ra ann, a gíolla big," ar reiréan leir an nzeirri-fíad "Ó mipe m'anam péim nac raicad," ar an zeirri-fíad, "go bfuil leir oim." "Ó," arpan rionnac, "ní bfuair an rionnac ceacéaire ar bit aríam ab fearr ná é péim, raicá mipe ann." Tug an rionnac leir i 7 leas ré i bpuirgeaire an ríuár "Dáile" arpan madoi' alla, "ní maic ar bit uóim ríuár i, ac pé agáim ir ríne bíor rí aige rín do péim. Cé'n doir éura, a gíolla big," ar reiréan leir an nzeirri-fíad. "Tá mé bliadain 7 ríce 7 céad 7 oiréad leir an gCailig Déarra. "Spreao marone oir, a péir," ar reiréan, "nac mór an doir acá tá." "Cé'n doir éura," ar an madoi' alla leir an rionnac. "Tá mipe beirpe," ar an rionnac, "ó rinnead na gabla glinne leir na naoi n-oir angli." "Bliadain ra lá mipe," arpan madoi' alla, "a pusad mipe, ir deamán bliar ioffar rí-ré cordece de." D'imicis leir an nzeirri-fíad ríarna baile an Tobair sup ionnrúig ré an éreig-ríad, d'imicis leir an rionnac go dtug ré gáilp na gCat irceac. Ói an páirtegeacé réir go bpuac uair rín ruar.

SEAN-FOCLA.

: o :—

Ní caitear an t-uadair gan an buair-pead beir éirí.

: o :—

An iomarca ban i mbaile gan abair, nó an iomarca géar i mbaile gan tuilac.

: o :—

Deairt gan leiréar ir poiríir ir fearr air.

: o :—

Ná déan hata ácaill de.

: o :—

Díonn ceann caol ar an óige.

: o :—

Mur mbi agao ac pocairde gabair bí i an lár donais leir.

: o :—

Deasg láimé nó focal amadán.

Tíir na n-ós.

ROINN NA BPÁISTÍ.

DUAISEANNA.

Tá tuic an páiréir reo fá péir duair-eann a tabairt do páiríi ríóile ar uic leirín nó airte fíaditge a ríróib. Déar-pear duairéanna do na páiríi ir fearr ríróibear airte nó leirín ar

An bfoimair.

na duaiseanna:

An Céad Duair—luac corónac de leab-raib fíaditge.

An Dara Duair—luac leat-corónac de leab-raib fíaditge.

Cuirtear na hairtí eugáim ríom an 15 ad lá den mí fíeadóin an fíóimair.

COINGEALLACA:

1. Cailte coupon an STUIC a beir 10 SAC DON airte nó leirín.

2. Cailte deairbú a beir agáim ón múniteoir sup páiríe ríóile a ríróib ar airte 7 sup ríróib an páirte i gan cabair.

3. Ní mór don múniteoir doir an páiríe asur an rang a bfuil ré ra ríóil ann a cur ríor.

4. Ir móirde an ríuim a cuirtear i n-airte ar bit gan rían láimé an mún-teora a beir uirí.

Ir ót linn a ráid nac dtáimig mórán airte irceac an mí reo 7 náir réadamar duair a bpuarad. Tá ríil agáim nac amlaíir déar an ríeal fearra.

DUAISEANNA EILE.

Tuairamuir luac corónac de leab-raib fíaditge sac mí mar duair don té a cuir-tear eugáim an énuarac ir fearr de rean-rannca páiríi, rannca beaga viaró, tomair-eanna nó ríealca gearra spreannamara.

Díor a leicéir rín ar láimé agáim an céad lá de sac mí.

SEAN-FOCLA.

: o :—

Ir fear ir láirpe ná Dia a cuirtear fad ríar ar a teac.

: o :—

Dá lagat uol an oiréitlin cairpe ré a ríolácar.

Tá cuile fícamal 7 ríam le fásail. . .

1. DTIG DOIRDEACÉA MÍIC CÁRTA, 1 LEITIR CEANNAIM.

COUPON.

AN STOC,

MEADON FOIMAIR, 1918.

An maic leat clóúiread tait
ar aigeas comérom?

Tis linn ma ar bit ip áil leat a
cup i gcló go veap taitneamh.
Cuirpeamur i gcló duit billi, tuair-
irgi, leabhráin, lioráil, 7c.

An "Galway Express"

Liam Ó Corraoin 7 a mac,

Puinteoiri 7 Lón-Ceannairde,

SRÁID DOMINIC NA GAILLIME.

Ó heipeamóin.

Capraí 7 Gluairteáin 7 Gléar rochráide.

SRÁID EIRE NA GAILLIME.

Séamur Ó Béaláin

Ceannairde Suair 7 Iomáirí.

SRÁID MEADONAC, NA GAILLIME.

Tá an tae ip feapp i gConnaéta 7 go leor neite
eile atá riachtanac le pagáil i dtí.

Monica ní Donnáda,

SRÁID ÁRD NA GAILLIME.

Máire ní Rašallais,

Páipéir, Leabhrá 7 Tobac
le hagar Saedilgeoiri.

uaétar sráide na triseoige.

: : i mbaile áta cliat. : :

Ó coirbín.

uirnir 7 gac inchead tige.

Cliaá 7 céadtaí, leapú
rpeirialta.

baris slag.

GAILLIM.

CLÁILLIRACT.

Báitáir Ó Cuanaáin

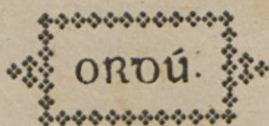
Cáilláir 7 Tuigheadóirí 101-150,

44, SRÁID CILLE DARA,

baile áta cliat.

Labairtáir Saedilge annreo.

AN STOC.

Don

ATAIR Ó Ceallaig,

Sráid Dominic,

na GAILLIME.

A Capa,

Cuir eugam ——— coipeanna
ven STOC.

Ainm

Seolad

Muinnitir uí Annpááin

384 bótar ciorcalda ó tuair,
baile áta cliat.

A Swordsman of the Brigade - 8/9

Irish Heroines - - - 7d.

(Tá na leabhráir ro rair éirid an bpoir.)

Ir é míceál Ó hannpááin vo marbuiséar le
linn an éairis 1916, vo rairid iav.

Gac cineál leabhráir dainneap le éirinn
le pagáil annpo.

na leabhráir Saedilge ip feapp le
hagar Sgol Connaéta 'riav . . .
leabhráir Cúculáin ar moó Oipead.

An té a rairid iav éirid ré bliadanta ag mún-
ad Saedilge i rairid náirínta 7 i rairid-
riada ven Saedilge i gConnaéta i dtí Conaill.

Le gac uile ugar pagáil rairid reo 7 pá
deald-éairid Cúculáin, éirid an múniceora

7 rioncúir gac rairid, rairidreap ag

Cló-Oipeadá Dúin Dealgan, Dúin Dealgan

Clóúoiri Saedilge, déapla, 7 luét déanta
ticead 7 Suatantap.

Tomár Breatnac,

Lón-Ceannairde.

an cearnóg, i ngailim.

Beir páitce i gcomhairde roim Saedilgeoiri
45

Tis doirdeáta uí áatáin,

an cearnóg : : i ngailim.

Tá gac cineál peola le pagáil
ar feabap ó

míceál mac coisdealáda, i ngailim.

ROSC CATÁ SAEDIL.

the soldier's song.—é in a éairid roim
ceól ip áirán, agur oipeamhac don
riand. é i ngairid, éom maic. 1/1
an éóib, pepi por.

whack pot the bottle.—áirán rairid
i mdeupla. an rairid céadna a vein.
é oipeamhac vo ceól an riand. 1/1 a
éóib.

Seodair luét riopa riop rairid 'ná rairid iav.

Ó raoláin 7 a mac,

In uaétar Cé Uiríumán a 17, áta cliat.

CLÓÚIREACT AR FEABAS

leabhrá, billi, tuairirgi, 7c.

Ó locláin, Ó mupáda

agur o'beoláin, teo.,

SRÁID NA TRISEOIGE,

i mbaile áta cliat.

ua rairis 7 a mac, Lón-Ceannairde

Sráid Dominic na GAILLIME.

Diaó ar feabap ar luac comérom.

Teac doirdeáta 32 plás
an pléimionnais, áta cliat.

áir Saedilge vo Saedilge.

Ordeacáir.

ma teapuirgeann Toza na Saedilge uair
tairis 45

coláirí 1 otuar míc céide,

CONNAÉT 7 45 an SPIDÉAL.

An éeav téapma ... láv lúv go rair 27av lúv.
An rair téapma... 29av lúv go rair 7av Meadon
rairis.

Le éirid ugar a pagáil pá

Coláirde tuair míc céide
cupi bonn leir an

áair Mac Coirbín, S.P., páirirais;

pá Coláirde an Spidéil leir an

áair Mac Siolla Seanaig, S.P., an Spidéil.

Beir lá bpeág rairis agav le hair loáa 7 rairis

An t-ATAIR B. Ó CRÍOCHÁIN.

Rúairde, : : An Spáirreac, Sligead.

COLÁISTE IGNAIDE NAOMHA.

(Cumann fop.) : : : i ngailim.

Coláirde roim-meadonac é reo a rairid teapma
vá áairid ann ar na rairidreap rairid a cupi-
ear rairid i rairid a rairid go rairidreap nó a rairid
i rairidreap rairid rairidreapreap. áairid ar
leir vá áairid vo rairidreap óga. páirid áairid ar
áairid an rairid. Le gac uile ugar a pagáil, rairid ag
an áairidreap.

CLOCAR OIRO NAOMH URSULA, i SLIGEAC

Ordeacáir i gairid na rairidreap, (buardeamap
céirid cinn rairid vo rairidreapreap an vá bliadán
reo rairid) i gairid rairidreap an rairid roim-meadonac,
na mibann, Cumann na rairidreap, I.S.M. rairidreap,
rairidreapreap an rairid, 7c. Tá rairid rairidreap pá
leir agairid.

COLÁISTE ADAMHÁIN i LEITIR
CEANAIMN.

Tá áirid-ordeacáir le pagáil pá rairidreap
reo agur beir na míc rairid ann pá rairidreap
na n-orir ip oirte rairidreap vá rairid i
n-adon áirid.

Le rairid mibann rairidreap míc rairid
an Coláirde reo go leor rairidreap rairid
rairidreap—rairidreap a rairid £45 pá mibann
áirid ar rairid rairidreap.

Rairid míc rairidreap an Coláirde reo rairid
Saedilge, rairid rairidreap, rairidreap agur
rairidreap ip na rairidreap roim-meadonac.

Sa rairidreap rairidreap vo mibann an
rairidreap rairidreap bliadán rairidreap rairidreap
ar bun ag luét an Coláirde agur na rairid
ip áiridreap a rairidreap mairid pá rairidreap rairid
beir áirid le pagáil i n-airis acu pá
rairidreap

Tugtar rairid ar leir don rairid ip feapp
a rairid eolur áirid ar Saedilge.

Le gac uile ugar a pagáil, rairidreap
ag an

uaétarán.

Tá 59,081 Siopaí i néirinn
le rairidreap rairidreap a rairid.
Ní rairidreapreap-ne ac

EARRAIDE RIRNEAD

—1 néirinn.—

O GLARÁIN 7 A COM,

11 rairidreap rairidreap uí Conaill,
i mbaile áta cliat.

Tá teac órta a rairid comérom ann 45

SÉAMUS Ó LAIDE,

□□□

SRÁID DOMINIC IOCHTAR NA GAILLIME.

"Toza gacá rairid 7 rairid gacá rairid" áirid.

Printed for the Publishers

By The Athlone Printing Works Co., Ltd. 1632'18.